

Raadsmemo

portefeuillehouder
C. van Eert

Begrotingsprogramma
5 Partnership

draagt bij aan Global Goal(s)

bijlage(n)
2

rol raad
ter verkenning

onderwerp

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen: concept regionale agenda 2022
en gemeentelijke Kadernota 2022

Op 18 mei bespreken wij tijdens de oriënterende raad de volgende stap in het versterkingsproces binnen de regio Arnhem Nijmegen. Met dit memo lichten wij het proces toe en geven wij de concept-zienswijze van het college weer.

Proces

Op 24 november 2020 heeft de gemeenteraad van de gemeente Rheden ingestemd met de *Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen en het visiedocument Regio Arnhem-Nijmegen Groene Metropoolregio*. In het visiedocument zijn de ambities van de regionale samenwerking vastgelegd.

De 18 regiogemeenten hebben op 1 januari 2021 de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen vastgesteld waarmee zij een openbaar lichaam hebben opgericht met de naam Regio Arnhem-Nijmegen, ook wel de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

De visie en de GR vormen tevens de basis voor een bestuurlijk akkoord dat de regio wil sluiten met The Economic Board en de provincie Gelderland voor de komende 10 jaren. Daaruit volgt vervolgens een investeringsagenda die gebaseerd zal zijn op de 5 opgaves die in de visie zijn vastgesteld. Bij dit memo sluiten wij volledigheidshalve het akkoord en de bevindingen van het college toe.

De ambities uit het visiedocument "*Groene Metropoolregio*" zijn vertaald naar een strategische agenda met een vijftal regionale kernprogramma's te weten; de Groene Groeiregio, de Verbonden Regio, de Circulaire Regio, de Ontspannen Regio, de Productieve Regio. Per programma zijn speerpunten gedefinieerd en uitgewerkt in opgaves.

Uitgangspunt voor de regionale samenwerking is een opgavegerichte samenwerking, waarin de gemeenteraden naar eigen keuze participeren in de verschillende kernopgaven.

De in concept uitgewerkte programma's zijn op 07 april 2021 door het AB van de regio vastgesteld. Op 14 april 2021 ontving de Raad de concept-regionale agenda 2022 waarin de vijf centrale opgaven verder uitgewerkt, speerpunten concreter gemaakt en voorzien van acties en benodigde middelen. Deze regionale agenda is ter consultatie aangeboden met het verzoek om voor eind juni te reflecteren. Dit biedt gemeente de mogelijkheid om in hun Kadernota op eventuele participatie aan opgaven te anticiperen. Op 29 juni zal uw raad hierover een besluit kunnen nemen met daarbij een financiële vertaling in de kadernota.

In de vergadering van 07 juli 2021 zal het algemeen bestuur op basis van de gemeentelijke reacties richting geven aan de definitieve versie van de regionale agenda 2022. De definitieve regionale agenda wordt in de vergadering van het algemeen bestuur van 15 september vastgesteld. Aan de agenda wordt tevens een Investeringsagenda verbonden.

Op basis van deze definitieve agenda worden gemeenten uitgenodigd om in te tekenen op de opgaven voor het jaar 2022. Vanaf 2023 verwacht het AB dat de opgaven en inschrijvingen daarop een meerjarig karakter krijgen.

De gemeenteraad zal bij de vaststelling van de Begroting 2022 haar definitieve keuze met betrekking tot de deelname aan de opgaven bepalen.

Doel regionale agenda

De concept-regionale agenda 2022 geeft inhoud aan de versterkte regionale samenwerking en regionale ambitie. De agenda brengt de ambities dichterbij, zoals deze zijn geformuleerd in de lokale collegeprogramma's én in de agenda's van provincie, rijk en Europa. Het maakt concreet wat de regio in 2022 (en volgende jaren) wil doen in samenwerking met elkaar en met de partners.

Vraagstelling

Aan de gemeenteraad wordt gevraagd of zij zich herkent in de (uitwerking van de) ambities en bijbehorende acties in de concept regionale agenda 2022 en welke u eventueel mist. Nodigt deze concept agenda uit tot intekenen op de opgaven?

1^e reflectie college op hoofdlijnen

Wij onderschrijven de grondgedachte dat een sterke regionale samenwerking en profilering een positieve impuls kan bieden aan het welzijn en de welvaart in de gemeente Rheden. In principe geldt *wat goed is voor de regio, is goed voor de gemeente Rheden*.

De verschillende programma's raken opgaven die een regionale schaal vergen om deze op te lossen. Een deel van de programma's en speerpunten sorteren daarbij naar verwachting directe positieve effecten (meerwaarde) op onze eigen beleidsdoelen. Voor andere speerpunten is de relevantie van de opgave in haar huidige conceptvorm aanzienlijk beperkter. Ook constateren wij dat een deel van de regionale programma's gevuld wordt met reeds bestaande samenwerkingsactiviteiten zoals op het terrein van de RES en Toerisme. Incorporatie binnen de structuur van de Groene Metropool dient een meerwaarde te hebben. Op de betreffende speerpunten zou de meerwaarde nader onderbouwd moeten worden.

Hier tegenover staat dat wij ook lokale beleidsdoelen onderkennen die van regionale waarde zijn waarmee wij de regionale opgave zouden willen verrijken.

Bij veel opgaven is het niet lokaal of regionaal, maar lokaal en regionaal. Daarbij achten wij het van belang dat binnen de regionale samenwerking er voldoende balans is tussen de wensen van grote en kleine gemeenten. Ook willen wij het belang van betrokkenheid van maatschappelijke partners benadrukken, bijvoorbeeld in triple-helix vormen.

Direct belang en meerwaarde zien wij het meeste concreet in de programma's "Groene Groei Regio" en "Ontspannen Regio". Wonen en recreëren zijn de kerncompetenties van onze gemeente.

"Groene Groeiregio"

De regio groeit snel. In maart 2020 is de Woondeal tot stand gekomen waarin is afgesproken dat de regio 50.000 – 60.000 woningen realiseert in de periode tot 2040. Parallel hieraan is in het licht van de grote landelijke woningnood in combinatie met de woondeal een regionale verstedelijkingstrategie in ontwikkeling. Voor Rheden impliceert dit mogelijke een substantieel hoger aantal te realiseren woningen dan nu in de woonvisie voorzien.

Substantiële woningbouw kan een sociaal economische impuls geven aan onze samenleving. Met name waar dat gecombineerd kan worden met wijkverbetering en vertrekkende industrie. En uiteraard in combinatie met een goede leefbaarheid en een adequaat voorzieningenniveau.

Wij herkennen ons in de noodzaak om vanuit deze regio, in samenwerking met Food Valley en het Rijk tot afspraken te komen. Dat traject ondersteunen wij van harte. Voor de daadwerkelijke bijdrage vanuit de gemeente Rheden zullen aparte raadstrajecten met aparte besluitvorming lopen.

"Ontspannen Regio"

De combinatie van natuur, water en erfgoed biedt een unieke recreatieve propositie. Het effectueren en versterken hiervan heeft naast een lokaal, ook een regionaal belang. Het beter "uitnuttend" van onze recreatieve potentie vormt enerzijds een delicate opgave maar biedt anderzijds werkgelegenheidskansen voor onze beroepsbevolking. In dat licht zouden wij willen inzetten op een groei van de verblijfsaccommodaties (cross-over met Productieve regio). Ook zijn wij van mening dat het programma voor Cultureel erfgoed onderbelicht is.

Bij de ontwikkeling van een regionale visie over de versterking van de regionale culturele infrastructuur dient aandacht te zijn voor een evenwichtige regionale infrastructuur van amateurkunst tot topinstellingen. Daarbij kan aangesloten worden bij het onder regie van de gemeente Rheden opgestelde transformatievoorstel cultuur voor de regio 025 (door 15 gemeenten onderschreven).

Op het speerpunt "duurzaam" Toerisme bestaan reeds verschillende (sub-)regionale samenwerking (Veluwezoomgemeenten, TVAN, VeluweAlliantie). De meerwaarde van integratie binnen de programmastructuur van de Groene Metropool dient nader te worden uitgewerkt.

Wij hechten grote waarde aan het speerpunt "Groen-blauw raamwerk". Wij onderschrijven de ambitie tot het behouden van de waardevolle natuur, landschap en cultureel erfgoed in de regio en de potentie van functiecombinaties daarbij (woningbouw, landbouw, recreatie, klimaatadaptatie, waterberging en biodiversiteit).

"Circulaire Regio"

De circulaire economie is een relatief nieuw domein en een maatschappelijk belangrijke en complexe opgave. Het is aan te bevelen om dit domein in regionaal verband verder te ontwikkelen. De ambitie moet daarmee in balans zijn met fase waarin we zitten. De opgave is in deze fase dan ook vrij abstract beschreven. De voorgestelde activiteiten focussen zich daarbij voornamelijk op het delen van kennis en ervaring, onderzoek en bouwen van platforms.

Wij denken dat de opgave zich sneller kan ontwikkelen door ruimte te geven aan pilot projecten, gericht op het daadwerkelijk toepassen van kennis en ervaringen. We missen *agrariërs* als belangrijke partner die een bijdrage leveren aan biologische en natuur-inclusieve landbouw en het klimaatbestendig beheer (cross-over met productieve regio).

"Verbonden Regio"

Het belang van een goede regionale infrastructuur is evident. Vanuit Rhedense optiek willen wij regionale aandacht vragen voor met name de doorstroming A12 bij de Velperbroek (cross-over met Productieve regio), de regionale afwikkeling van het Spoorgoederenvervoer (nieuwe initiatieven) en de hub Posbank: deze is van groot belang voor de afwikkeling van de stroom toeristen (cross over met Ontspannen regio). Verder is voor alle lokale ontwikkelingen van bestaande en nieuwe functies een adequate aansluiting op regionale mobiliteitssystemen voor onze inwoners van groot belang.

"Productieve Regio"

Dit programma uit de regionale agenda kan in haar huidige vorm nog concretere meerwaarde krijgen voor de gemeente Rheden (en de kleine gemeenten in het algemeen). Ook in deze opgave zijn reeds bestaande samenwerkingen (RPW) opgenomen. De meerwaarde of eventuele overlap dient ons inziens nader verkend te worden. We zien binnen dit programma veel cross-overs met de andere programma's (o.a. krachtige kernen, circulaire economie, mobiliteit/bereikbaarheid).

Vanuit Rhedense optiek willen wij aandacht vragen voor het thema Human Capital in relatie tot de circulaire topregio die we willen zijn. Wij verwachten in dat kader focus op een groei aan opleidingen, kennis en stages in de sector duurzaamheid en circulaire industrie (ook aansluitend op middelbaar onderwijs niveau). Daarnaast zien wij als mogelijk speerpunt specifieke aandacht voor de natuur inclusieve landbouw en de korte kringloop industrie (cross-over met circulaire economie), alsmede voor ZZP-vraagstukken (grote, kwetsbare beroepsgroep).

Health is een topsector. Er lijkt echter vooral aandacht voor een relatief eenzijdige insteek op Cure. Wij bepleiten meer aandacht voor de zorgsector (care) als een waardevolle complementaire toevoeging.

Voor een toenemend aantal maatschappelijke vraagstukken zien wij regionale samenwerking als noodzakelijk en effectief. Het belang van de 5 regionale opgaves onderschrijven wij. Voor met name de programma's Groene Groeiregio en Ontspannen regio zien wij de meest concrete kansen voor Rheden. Op een aantal speerpunten bestaat het risico van overlap met reeds lopende samenwerkingsvormen en zouden wij graag de toegevoegde van integratie in de programmastructuur van de Groene Metropool nader willen verkennen.

Daarnaast zien wij mogelijkheden voor verrijking van de verschillende programma's.

Deelname aan de verschillende programma's zal met name bepaald worden door de toegevoegde waarde voor de gemeente. De samenwerking moet resulteren in een beter maatschappelijk resultaat of lagere maatschappelijke kosten.

Wat gaat het kosten?

Zoals bij het aangaan van de versterkte regionale samenwerking is afgesproken, beslissen de 18 gemeenteraden over deelname aan de opgaven, de gevraagde middelen en het mandaat dat aan de uitvoering wordt meegegeven. Definitieve besluitvorming hierover vindt plaats in de 2^e helft van 2021 bij de vaststelling van de Begroting 2022.

De reguliere bijdrage aan de regio bedraagt vanaf 2021 €3,50 per inwoner. Dit is inclusief een bijdrage van €1,00 per inwoner voor The Economic Board.

Gemeenten kunnen inschrijven op 5 opgaven. Per opgave is een vaste deelname-bijdrage per inwoner opgesteld. Voor de gemeente Rheden bedraagt het deelname bedrag bij deelname aan 5 opgaves in totaal bijna € 185.000 voor 2022. Per opgave moet daarnaast rekening gehouden worden met de ambtelijke inzet van 60-80 uren per jaar.

Voorgesteld wordt dit bedrag op te nemen in de Kadernota als potentiële uitgave afhankelijk van definitieve besluitvorming bij de Begroting 2022.

<i>Bijdrage per inwoner in €</i>		<i>totaal</i>
Verbonden regio	1,30	56.597
Productieve regio	0,73	31.781
Circulaire regio	0,81	35.264
Ontspannen regio	0,57	24.816
Groene groei regio	0,82	35.700
	4,23	184.157

Gebaseerd op aantal inwoners in Rheden per 1-1-2021:	43.536
--	--------

Met vriendelijke groet,

Carol van Eert
Burgemeester